

LINA
BENGTSS
DOTTER

BEATRICE

Suomentanut Elina Lustig

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Romaanissa on lainattu tekstejä seuraavista teoksista:

Antikristuksen ihmetyöt (Selma Lagerlöfin romaani, suomentanut Jaakko Suomalainen)

Jumalainen näytelmä (Dante Alighierin runokokoelma), tässä englanninkielisenä käännöksenä

”Lyckans minut” (Erik Lindormin runo, suomentanut Lauri Viljanen)

”Now Go” (sanat ja sävel Erato)

”Ska vi plocka körsbär i min trädgård?” (sanat Börje Carlsson, sävel Karl-Gerhard Lundkvist, suomentanut Sirkka-Liisa Sjöblom)

Ruotsinkielinen alkuteos

Beatrice

Copyright © Lina Bengtsdotter, 2020

First published by Bokförlag, Stockholm, Sweden.

Published in the Finnish language by arrangement with Bonnier Rights, Stockholm, Sweden

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2020

ISBN 978-951-1-31882-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2020

*Ennalle ja Elmiralle.
Sinnitelkää.*

He istuivat piirissä lattialla, kaikki pitkissä yöpaidoissa, tohveleissa ja larkkuhatuissa. Ensimmäinen ajatukseni oli, että siinä on joukko hulluja, jotka ovat jääneet pysyvästi elämän varjopuolelle: onnettomia sieluja, joille kieppuvat tuolit, yllättäen aukeavat ansaluukut ja lobotomiat eivät ole onnistuneet tuomaan rauhaa.

”Onko siellä joku?” kysyi ääni piiristä. ”Astu esiin pimeästä, muukalainen.”

”Mä täällä vaan.”

”Tule sisään, Sara”, sanoi Lo. ”Aiottiin just ruveta kuuntelemaan satua.”

Astuin sisään huoneeseen. Lattialla tyttöjen piirin keskellä paloi pulloihin istutettuja kynttilöitä. Niiden liekit heittivät varjoja tyttöjen kalpeille kasvoille hatunlierien alle.

”Entä jos joku tulee ja löytää meidät?” kysyin.

”Ei kukaan tule”, sanoi Lo ja teki tilaa viereensä. Hän otti pullon Nickiltä.

Mielenrauhaa, sanoi isä aina viinasta: *pullo mielenrauhaa*. Ja siinä hän oli oikeassa, ajattelin, kun annoin polttavan nesteen valua kurkusta alas ja paino rinnassa keveni.

”Jatka, Nicki”, sanoi Lo.

Nicki laski päätään ja jatkoi: ”Oli kerran tyttö...” Hän vilkaisi ylös ja pyysi meitä kaikkia sulkemaan silmämme.

Suljin silmäni ja toivoin, että olisin tyttö, joka uskoo satui-

hin ja menestystarinoihin. Halusin, että meilläkin olisi toivoa, että pääsisimme pois tästä talosta terveinä, vahvoina ihmisinä ja saisimme tavallisen elämän, ei mitään erikoista, vain pelkän tavallisen elämän.

Baarin äänitaso oli kohonnut. Charlien päässä humisi. Hänen olisi pitänyt lähteä kotiin jo aikoja sitten, mutta sitten hän oli saanut seuraa: pukumiehen, jolla ei ollut sormusta. Mies istuutui hänen viereensä ja herätti hänessä toivon, että ilta päättyisi hänen haluamallaan tavalla.

He olivat jutelleet hetken, kun mies, jonka nimi oli Jack, kysyi, mistä hän oli kotoisin.

”Tukholmasta”, sanoi Charlie.

”Tarkoitan alun alkaen. Sinulla on puheessa murretta pohjalla, vai mitä.”

”Eipä kukaan olekaan pitkään aikaan kommentoinut murrettani”, sanoi Charlie. ”Luulin, että se oli jo hävinnyt.”

”Ei se ole. Onko se Itä-Götanmaan murretta?”

”Ei, vaan sekoitus länsigötanmaata ja värmlantia. Kasvoin aivan niiden rajalla.”

”Missä kaupungissa?”

”Ihan vain yhdessä pienessä paikassa. Et sinä sitä tunne.”

”Kyllä minä sen varmaan tunnen.”

”Gullspångissa.”

Jack rypisti otsaansa. ”Olet oikeassa”, hän sanoi. ”En tunne sitä. Anteeksi.”

”Ei tarvitse pyytää anteeksi.”

”No kerro minulle sitten”, sanoi Jack. ”Kerro Gullspångista.”

Charlie oli juuri sanomaisillaan, ettei ollut mitään ker-

rottavaa, mutta neljän oluen jälkeen hänestä oli tullut puhe-
lias.

”Asuin pienellä maatilalla kaukana keskustasta.”

Hän piti tauon ja otti kulauksen lasista. ”Siellä oli kirsikka-
tarha ja puusepänverstas ja kimaltava järvi.”

Jack hymyili ja sanoi, että kuulosti aivan Astrid Lindgrenin
kertomukselta.

”Onnela”, sanoi Charlie.

”Mitä?”

”Se oli sen talon nimi, jossa asuin. Onnela.”

”Olitko sitten onnellinen?”

”Olin”, sanoi Charlie. ”Olin tosi onnellinen.”

Charlie oli lukenut jostain, että ei ollut koskaan liian myö-
häistä saada onnellinen lapsuus. Ehkä pitäisikin toimia juuri
näin. Korostaa kaunista ja jättää pois ruma, valehdella ja kau-
nistella, kunnes uskoisi kaiken itsekin.

Jack kysyi, oliko hänellä sisaruksia, ja Charlie ajatteli pojanka-
maria, joka ei koskaan tullut valmiiksi, autoja, joita Betty oli maa-
lannut seiiniin, sänkyä, joka oli tarkoitus rakentaa paikan päällä.

”On minulla”, hän sanoi. ”Minulla on yksi veli. Olemme tosi
läheisiä.”

Olimme, hän ajatteli. Emme ole enää mitään. Hän näki
edessään Johanin kasvot, huolen, kun epäilykset heidän suku-
laisuudestaan olivat nousseet esiin.

Toivon todellakin, että en ole veljesi.

Ja Charlien vastaus: *Luulin, että halusit perheen.*

Johan. Ensi alkuun Johanin kuoleman jälkeen Charlie ei ol-
lut kyennyt keskeyttämään päänsä sisällä tauotta toistuvaa ku-
vasarjaa: Johanin katsetta, kun Charlie nousi alasti järvestä, mo-
tellin sänkyä, kirsikkaviiniä Onnelassa. Ja sitten: kaikkea sitä,
mitä ei koskaan tullut.

”Minulla on sisko”, sanoi Jack, ”mutta pidämme huonosti yhteyttä. Emme edes leikkineet yhdessä ollessamme lapsia, vaikka meillä on vain kaksi vuotta ikäeroa. Ehkä siksi, että meitä kiinnostivat aivan eri asiat.”

”Minun ja veljeni laita oli päinvastoin. Teimme mielellämme samoja juttuja. Rakensimme majoja metsään talon taakse ja leikimme järven rannalla.”

”Oliko teillä rantatontti?”

Charlie nyökkäsi. Niin saattoi sanoa. ”Soudimme järvellä omalla pienellä soutuveneellämme”, hän jatkoi. ”Ja sitten meillä oli kettu. Meillä oli kettu, joka oli kesy kuin koira.”

”Onko se edes mahdollista?” Jack sanoi. ”Ketun kesyttäminen?”

Charlie ajatteli kanatarhan verilöylyä ja sitä, miten Betty sanoi, ettei villistä saa pois villeyttä milloinkaan: *Ne voivat tuntua vaikka miten kesyiltä, mutta ennemmin tai myöhemmin niiden eläimelliset vaistot ottavat ylivallan.* Ja sitten, kun katastrofi oli tapahtunut: *Mitä minä sanoin? Enkö sanonut, että kaikki menisi päin helvettiä? Katso nyt, miten kävi.*

”On se”, sanoi Charlie. ”Meidän kettu oli kesy kuin lammas.”

Jack kumartui lähemmäksi. ”Kuulostaa idylliltä.”

”Idylli se olikin. Oikeaa ihanne-elämää. Otatko vielä?” Charlie kysyi vilkaisten miehen tyhjää olutlasia.

”Anna kun minä hoidan”, hän sanoi, nousi ja lähti pujottelemaan baaritiskin suuntaan.

Charlie katseli hänen peräänsä. Mies oli pitkä ja hyvävartaloisen, mutta se ei ollut syy Charlien kiinnostuksen heräämiseen. Miehen itsevarmoissa liikkeissä ja uteliaassa katseessa piili jotain. Mahdollisuudet ja vastus samassa paketissa.

”Kerro sinä nyt jotain itsestäsi”, Charlie sanoi, kun mies

oli palannut oluiden kanssa. ”Kerro vielä työstäsi.” Hän oli jo unohtanut, mitä mies teki työkseen.

”Mitä siitä nyt paljon voi sanoa”, sanoi Jack. ”Taloushallinto ei ole kovinkaan kiinnostavaa. Itse asiassa halusin näyttelijäksi, mutta vanhempani sanoivat, ettei se ollut mikään oikea työ... Enkä ehkä olisi edes onnistunut siinä, mutta...”

”Mutta mitä?”

”Joskus toivon, että olisin kokeillut. Nimittäin olisinko hävinnyt mitään, jos olisin kokeillut? Nyt en saa koskaan tietää, olisiko se ollut minun juttuni.”

”Ei kai se koskaan liian myöhäistä ole?” sanoi Charlie ja ajatteli puhuvansa läpiä päähänsä, sillä todellisuudessahan oli juuri niin, liian myöhäistä.

”Kippis sille”, sanoi Jack ja kohotti lasinsa. ”Kippis sille, ettei koskaan ole liian myöhäistä.”

”Ikävää silti”, sanoi Charlie, ”siis se, että vanhemmat topputtelevat lapsiaan.”

”Niinkö sinunkin vanhempasi tekivät?”

”Eivät todellakaan. Äiti sanoi aina, että minusta voisi tulla mikä tahansa. Paitsi tanssija.”

”Joten mikä sinusta tuli?” sanoi Jack.

”Tanssija”, sanoi Charlie. ”Minusta tuli tanssija.”

Kello oli varttia vailla yksi. Kohta paikka suljettaisiin.

”Mitäs nyt tehdään?” Charlie sanoi.

”Tuota... Olen naimisissa”, sanoi Jack. ”Olen pahoillani, jos minä...”

”Ei se mitään”, sanoi Charlie ja yritti peittää pettymyksensä. Hän tunsu tulleen huijatuksi. Miksei miehellä ollut sormusta? Jos mies lyöttäytyy omasta aloitteestaan naisen seuraan eikä halua tulla isketyksi, ainakin hänen tulisi pitää sormusta.

”Odot”, sanoi Jack, kun Charlie nousi. ”Tarkoitin siis, että kai me voimme...”

”Minun täytyy mennä kotiin”, sanoi Charlie. ”Huomenna on työpäivä.”

”Tanssia?”

”Mitä?”

”Kysyin, tanssiko odottaa.”

”Niin.”

”Voinko saattaa sinua vähän matkaa?”

”Kyllä minä pärjään.”

”Saatan sinua mielelläni vähän matkaa, jos haluat.”

Charlie kohautti hartioitaan. Hänen asuntoonsa oli korkeintaan puoli kilometriä, ja mies voisi hyvin saattaa häntä sen välin, jos se oli hänestä tärkeää.

Oli huhtikuun puoliväli. Soran ja kuivan asfaltin tuoksu sai Charlien tuntemaan itsensä yhtä aikaa vapaaksi ja onnelliseksi mutta myös surulliseksi. Hän toivoi, että aika pysähtyisi kevääseen. Että hän voisi välttää kollegoiden seikkaperäiset lomasuunnitelmat ja sen tyhjyyden tunteen, joka hänet aina vapaalla valtasi.

”Perillä ollaan”, hän sanoi, kun he olivat tulleet hänen ulko-ovelleen. ”Tässä minä asun. Kiitos illasta.”

”Kiitos itsellesi”, Jack sanoi. ”Oli kiinnostavaa keskustella kanssasi. Olet... erilainen.”

Mutta toivottavasti sinä et, ajatteli Charlie huomattessaan miehen hierovan mielessään päätöstä.

”Poikkeaisin mielelläni sisäänkin...”, hän jatkoi. ”En... en oikeastaan ole sellainen tyyppi, joka tekee näin, mutta...”

Tiedän, ajatteli Charlie heidän noustessaan portaita. Kukaan ei pidä itseään sellaisena tyyppinä, ja silti teitä on niin helkkarin paljon.

Charlie ei ollut osua avaimenreikään ja teki pienen loven oveen. Pian se muistuttaisi hänen edellisen asuntonsa ovea, joka näytti siltä kuin joku olisi yrittänyt murtautua sisään.

”Kaunista”, sanoi Jack, kun he astuivat eteiseen. Hän katseli kattoa aivan kuin yrittäisi arvioida, kuinka korkealla se oli.

Charlie oli käyttänyt osan isältä perimistään rahoista ostamalla asunnon Östermalmilta. Ensin hän ei ollut halunnut saada Rikard Mildiltä mitään, mutta itsepintainen asianajaja oli neuvonut häntä nielemään ylpeytensä, muuten kaikki rahat menisivät miehen muille lapsille ja hänen leskelleen. Ja silloin Charlie tuli ajatelleeksi siskupuolen valtavaa taloa Djursholmissa ja päätti ottaa vastaan sen, mihin hänellä oli oikeus.

Anders oli saanut ylipuhuttua hänet sijoittamaan uuteen asuntoon. Charlie oli ensin vastustellut. Eihän hänen asunnossaan ollut mitään vikaa. Ja Anders oli selittänyt, että ei hän sitä tarkoittanutkaan vaan että ehkä Charlrien pitäisi ajatella vähän pitemmällekin, vaikka ei itsestään niin välittäisikään. Se voisi olla hyvä siltä varalta, että hän jonain päivänä perustaisi perheen.

En perusta, oli Charlie vastannut.

Sitten hän alkoi kuitenkin kulkea Andersin vanavedessä asuntoesittelyissä, koska tämä etsi asuntoa avioeronsa jälkeen. Ja tässä kattuhuoneistossa oli jotain, minkä pauloihin hän oli joutunut. Ehkä se johtui avotakasta ja kattopalkeista tai suuresta parvekkeesta, jonka korkeuksista alas katsominen tuntui mahassa. Juuri parvekkeella hän oli kuullut yhden asunnonkatsojista kuiskaavan seuralaiselleen, että huoneiston entinen omistaja oli hirttäytynyt siellä. Näytön jälkeen Anders sanoi, että se oli varmaankin temppu, jolla oli tarkoitus karkottaa muut ostajat. Ihmiset saattoivat turvautua mitä sairaimpiin keinoihin yrittäessään pitää tarjoukset alhaalla.

Charlieen sillä oli ollut päinvastainen vaikutus. Hän ei uskonut enteisiin, mutta jokin hirttäytymishuhussa oli sittenkin saanut hänet lämpenemään asunnolle. Hän ajatteli sitä, mitä Betty tapasi kertoa Onnelasta, että hän oli saanut ostettua sen halvalla edellisen omistajan itsemurhan takia. *Toisen kuolo toisen leipä...*

Viikkoa myöhemmin hän oli voittanut tarjouskilpailun ja Grev Turegatanin asunto oli hänen.

”Onpa hieno taulu!” sanoi Jack ja osoitti tarjoiluvälikön suurta maalausta. ”Kuka sen on maalannut?”

”Susanne”, sanoi Charlie. ”Susanne Sander. Ystäväni. Hän on... tuntematon nimi.”

”Ei pitäisi olla tuntematon”, Jack sanoi. Hän meni lähemmäksi maalausta. ”Kiinnostavia yksityiskohtia.”

Charlie nyökkäsi ja muisti, kuinka oli ilahtunut saadessaan taulun Susannelta. Kaikki siinä miellytti. Väreilevä musta vesi, kukkiva kirsikkatarha ja, niinpä niin, vanha punainen puutalo, kuistin rappusilla nainen mekossa ja puukengissä, tyttö sylissä. Äiti tyttänsä kanssa. Hän ja Betty.

”Hän on todella lahjakas”, jatkoi Jack. ”Hienot kontrastit. On pimeää ja valoa, syvyyttä ja pintaa. Kaksi vuodenaikaa.” Hän osoitti taulun oikeaa kulmaa, jonka värit olivat pahaenteiset. ”Nuo vaikuttavat enemmän päälle liimatuilta”, hän sanoi ja osoitti kahta selin olevaa hahmoa, aikuista miestä ja pientä poikaa. Mattiasta ja Johania.

Charlie ajatteli, että Jackilta oli jäänyt huomaamatta taulun surullisin kohta: pienet lapset talon vasemmalla puolella, pieni tyttövauva ja vähän vanhempi poika lähellä toisiaan, kummallakin silmät kiinni. Charlie ei itsekään ollut ensin huomannut niitä, koska heidän vaatteensa olivat samanväriset kuin kukat ja ruoho heidän ympärillään. Piti katsoa hyvin tarkkaan erottaakseen heidän vartalonsa ja kasvonsa.

”Haluatko oluen?” Charlie sanoi ja kääntyi Jackiin päin.

Jack nyökkäsi.

”En tiennyt, että tanssijan ammatissa... ansaitsee niin hyvin”, hän sanoi heidän astuessaan tilavaan, vasta remontoituun keittiöön.

Charlie ei vastannut. Hän vain pysähtyi, kääntyi ympäri, riisui puseronsa yhdellä ainoalla liikkeellä ja suuteli miestä.

”Millä tavalla minut haluat?” tämä kuiskasi, kun Charlie veti hänet mukanaan olohuoneeseen. He kompastelivat ja päätyivät paksulle matolle.

”Pidätkö tästä?” mies sanoi, kun he olivat kiemurrelleet eroon kaikista vaatteistaan ja hän oli ryhtynyt suutelemaan Charlien reiden sisäpintaa.

Kutitti, mutta Charlie kuiskasi silti pitävänsä ja toivoi, että mies pääsisi pian asiaan. Hän upotti sormensa miehen hiuksiin ja liukui alemmas vauhdittaakseen asioita.

”Oletpa sinä innokas”, mies mumisi. ”Valtavan innokas.”

Jälkeenpäin Charlie pujottautui Jackin otteesta. Niin paljon kuin hän olikin halunnut olla miehen lähellä puoli tuntia sitten, nyt hän vain toivoi tämän lähtevän saman tien lätkimään. Mutta Jack ei ollut herkkävaistoista lajia, hän päätteli miehen kietoessa käsivartensa uudelleen hänen ympärilleen.

”Et ole asunut täällä kauankaan, vai mitä?” mies sanoi.

”En, miten niin?”

”Ajattelin vain, kun sinulla ei ole verhoja ja muutenkin täällä on aika vähän tavaraa.”

”En tykkää verhoista enkä tavaroista”, Charlie sanoi ja ajatteli samalla, mitä Betty usein sanoi.

En harrasta painavia matkatavaroita. Minun kantamukseni on kevyt.

Mutta lopulta Bettyn kantamus oli osoittautunut sittenkin liian painavaksi ja vienyt hänet pohjaan asti.

”Olisiko ihan ookoo, jos... lähtisit nyt kotiin?” Charlie sanoi ja nosti miehen käden pois rinnaltaan.

”Pelleiletkö?” Jack nousi istumaan.

”En. Minun on mentävä aamulla töihin ja sinähän olet... naimisissa?”

”Vaimo on matkoilla. Ei minulla ole kiire. Mutta joo. Lähdän, jos niin haluat.”

”Okei”, sanoi Charlie. ”Saat kyllä nukkua sohvalla, jos haluat.”

”Oletko tosissasi?”

Charlie ajatteli, että juuri tässä se ongelma piili, jos toi miehiä kotiinsa. Niiden kotiinlähtö ei ollut yhtään omista käsissä.

”Nukun mieluummin yksin”, Charlie sanoi. ”Älä ota sitä henkilökohtaisesti.”

”Tuntuu valtavan henkilökohtaiselta.”

Jack nousi ja alkoi kerätä vaatteitaan nopein, aggressiivisin liikkein.

”Haluatko tietää, mitä ajattelen?” hän sanoi puettuaan päälleen.

Charlie arveli joutuvansa kuuntelemaan joka tapauksessa, vaikka ei haluaisikaan.

”En usko alkuunkaan, että elämäsi on ollut niin upeaa kuin sanoit. Tuntuu... tuntuu kuin olisit saanut jotenkin kärsiä.”

”Eikö tuo nyt ole vähän turhan pitkälle viety analyysi vain sillä perusteella, että haluan nukkua yksin?” Charlie nousi istumaan.

”Ei se vain siihen perustu. Jotain muutakin tässä on. Jotain, mikä ei täsmää. Minusta vain tuntuu siltä.”

Charlie laskeutui jälleen makuulle ja sulki silmänsä. Kai oli ihan hänen tapaistaan onnistua tuomaan kotiin herkkähipiäinen harrastelijapsykologi. Itse hän ei ollut juuri pysähtynyt ajattelemaan, ettei osannut nukkua yhdessä toisen ihmisen kanssa. Niinä lyhyinä ajanjaksoina, joina hänellä oli ollut jonkinlainen parisuhde, hän oli välttänyt yöksi jäämisiä niin pitkälle kuin suinkin, koska kyllästyi makaamaan valveilla kaiket yöt.

Charlie ajatteli Onnelan juhlia, kuinka Betty nukahti johonkin ja kuinka häntä oli mahdoton saada hereille. Ja miltä tuntui herätä työntökarimissaan alkoholinhuuruiseen hengitykseen kasvojensa yllä. *Nukutko? Nukutko, pikkuinen?*

”Olet väärässä”, huusi Charlie Jackin perään, kun tämä oli menossa eteiseen. ”En ole sen kärsineempi kuin kukaan muukaan.”

”En usko sinua”, Jack sanoi, ja sitten, ennen kuin ulko-ovi sulkeutui: ”Ja paskat uskon sitäköään, että olisit joku tanssija.”

Sara

”En ymmärrä, miksi mun pitää mennä sinne”, sanoin ja käännyin katsomaan Ritaa. Hän istui aivan liian lähellä rattia ja huudatti moottoria joka kerta vaihtaessaan.

”Minua hirvittää, jos et ymmärrä sitä”, sanoi Rita. ”Etkö tajua, millainen olet koko viime vuoden ollut?”

En vastannut.

”Kuin joku villi”, jatkoi Rita. ”Kuin mielisairas. Joo joo, ei mitään syytä virnistellä. Olen hädin tuskin kyennyt työntekoon kaikilta sinuun liittyneiltä puheluilta ja järjestelyiltä. Minulla on omakin elämäni, perhe huolehdittavana. Ymmärrätkö, mitä tarkoitan?”

Nyökkäsin, vaikka en ymmärtänyt, sillä ei Ritalla muuta ollut kuin kummallinen seurustelukumppani, joka asui jossain muualla ja jota hän ei tuntunut tapaavan koskaan. Olimme toistemme lähimmät sukulaiset, ja oli ikävää, että hän kaiken tapahtuneen jälkeen pystyi puhumaan niin karusti minulle, omalle veljentytölleen. Kumpi meistä oikeastaan oli mielisairas?

”Ei kaikki pelkäästään mun syytä ole”, sanoin.

”Älä yritäkään vierittää syytä muiden niskoille”, sanoi Rita. ”Olet itse saattanut itsesi tähän tilanteeseen. Vai mitä?” hän jatkoi, kun muljautin silmiäni.

Minun mielestäni tässä tilanteessa oli kyllä paljon sellaista, mihin en ollut itseäni saattanut. Ei ollut minun vikani, että isä

kuoli, että äiti ei tullut kotiin ja että Rita ei tarjoutunut ottamaan minua luokseen asumaan.

”Avaa hansikaslokero”, Rita sanoi.

Avasin hansikaslokeron.

”Ota sieltä tupakat.”

Kopeloin laastaripakettien ja ohjekirjojen välistä, mutta en löytänyt tupakkaa.

”Hitto”, sanoi Rita. ”Se saasta on taas vienyt röökini. Siksi sen kanssa ei vain kerta kaikkiaan voi asua. Se ei ymmärrä omien ja muiden tavaroiden eroa.”

”Mulla on röökiä”, sanoin.

Pysähdyimme jollekin levähdyspaikalle. ”Eikö sinua palele?” sanoi Rita ja viittasi puserooni, joka jätti puolet vatsasta paljaaksi. Hän oli yrittänyt puhua minut ympäri pukemaan päälteni jotain muuta, mitä tahansa, joka ei saisi minua näyttämään ilotytöltä, mutta ne siinä paikassa saivat luvan ottaa minut vastaan sellaisena kuin olin.

”Et ole menossa kesäleirille”, jatkoi Rita.

Sanoin, että tiesin sen. Sitten tulin ajatelleeksi kaikkia isän lomasuunnitelmia. Isä puhui aina siitä, miten veisi minut valkeille hiekkarannoille palmujen katveeseen, kookospähkinöiden ja kristallinkirkkaiden vesien ääreen. Olin lakannut uskomasta jo kauan sitten, että saisimme lähdeyksi mihinkään, mutta silti olin rakastanut kuunnella hänen kaavailujaan. Hän eläytyi niin vahvasti, että melkein tuntui kuin jo olisi siellä. *Sinä ja minä palmun alla. Minä juon kylmää olutta ja sinä... jotain muuta. Hiekka on valkoista ja vesi turkoosia, eikä ainuttakaan ihmistä näköpiirissä vaikka mihin katsoisi.*

”Aion myydä talon”, sanoi Rita ja tumppasi tupakkansa.

”Joo, ei ole enää mitään syytä pitää sitä. Joku saksalainen tai norjalainen varmasti ostaa sen ylihintaan. Täytyy kuitenkin sii-

vota siellä ensin, ja se vie kyllä aikaa, niin paljon sinne on kaikenlaista kertynyt.”

Näin jo sieluni silmillä, miten Rita ja hänen ystävänsä tyhjentäisivät talon. Miten he nauraisivat vanhoille jouluverhoille, jotka olivat jämähtäneet keittiön ikkunaan vuosikausiksi, yökäisivät vessan pissanhajulle ja taivastelisivat silmiään pyöritelten kaikkea roinaa, jota isä oli kieltäytynyt hävittämästä. *Miten piruska kukaan voi asua näin?* Jo pelkkä sen ajattelu sai minut suuttumaan.

”Melkein kuin se olisi ollut niitä sellaisia hamstraajia loppu-aikoinaan”, Rita sanoi.

”Siitä oli vain niin vaikeaa heittää mitään menemään”, sanoin ja ajattelin kaikkia purkkeja, joissa oli pullonkorkkeja, rikkinäisiä sytyttimiä ja vanhoja kolikoita.

”Aivan”, sanoi Rita, ”ja nyt minun pitää hoitaa se kaikki.”

”Olen pahoillani, että se aiheutti sulle niin paljon vaivaa menemällä kuolemaan.”

”En minä sitä tarkoittanut”, Rita sanoi.

Minä sanoin, että halusin vain mennä takaisin kotiin, että huolehtisin kyllä itse itsestäni. Mutta se ei käynyt, sanoi Rita. En voinut jatkaa elämistä kuin jokin peppipitkätossu. Jonkun piti huolehtia minusta.

Miksi?

Kahdesta syystä. Ensiksikin: olin itsetuhoinen. Toiseksi: minulla ei ollut matkalaukullista kultarahoja.

Charlie heräsi ennen kellon soimista. Hän makasi alastomana sohvalla vain ohut huopa peittonaan. Kurkku oli kuiva ja hengitys ahtaalla. Hän nousi ylös, veti ylleen lattialla lojuneen paidan ja meni keittiöön.

Liesituulettimen hyllyllä oli alkometri. Hän puhalsi siihen ja tunsii helpotusta, kun tuloksena oli 0,0. Muutamia kuukausia sitten hän oli jäänyt ratsiaan baari-illan jälkeisenä päivänä, ja oli pelkkää tuuria, että hän oli selvinnyt siitä puhtain paperein. Enää hän ei aikonut riskeerata.

Hän otti esille purkin, jossa oli sertraliinia, ja nielaisi neljä tablettia ison vesikulauksen kanssa. Puolitoista vuotta sitten hän oli kaksinkertaistanut annoksen sadasta kahteensataan milligrammaan ja saanut ulkopuolisen maailman vähän loitomalle itsestään. Se on maksimiannostus, oli reseptin kirjoittanut lääkäri sanonut. Jos se ei auttaisi, niin...

Charlie ei ollut kysynyt: Niin mitä? Koska hän tiesi, mitä menetelmiä käytettiin, jos mikään muu ei auttanut.

Sivuvaikutukset olivat pahentuneet annoksen nostamisen myötä. Hän hikoili, kärsi univaikeuksista ja muistikin oli hänen omasta mielestään heikentynyt, mutta kaiken sen hän pystyi sietämään, kunhan pahin ahdistus helpotti.

Jääkaapissa oli juotava jogurtti, jonka hän pakottautui nielämään saadakseen pahoinvoinnin asettumaan. Vasta tunnetuaan sen kummallisen sivumaun hän katsoi parasta ennen

-päivämäärää ja huomasi, että se oli mennyt jo melkein viikko sitten.

Varttituntia myöhemmin hän seisoj hississä matkalla autotalliin ja ajatteli, kuinka paljon helpompaa elämä sittenkin oli, kun oli rahaa. Ei tarvinnut etsiä parkkipaikkoja täysiltä kaduilta tai raaputtaa auton ikkunoita talvella. Ratkaisevia olivat juuri pikkuseikat. Juuri ne saivat tuntemaan tyydytystä siitä, että omisti enemmän kuin tarvitsi.

”Charline?”

Saamari, ajatteli Charlie kuullessaan valittavan äänen. Hän kääntyi katsomaan naapuriaan. Keväästä huolimatta Dorothea oli pukeutunut nilkkoihin asti ulottuvaan turkkiin.

”Jos kyse on papereista, jotka nostin oveni ulkopuolelle, niin ne ovat nyt poissa”, sanoi Charlie.

”Kyse ei ole niistä.”

”Voimmeko palata asiaan myöhemmin?” kysyi Charlie.
”Olen matkalla töihin.”

”Sitä vain, että sinä... tuot tänne vieraita miehiä öisin”, Dorothea jatkoi. ”Monet taloyhtiössä pitävät sitä ongelmallisenä.”

Charlieta kylmäsi, sitten kuumotti. Hän oli Betty. Näyttämö oli eri, mutta sillä ei ollut merkitystä. Hän oli Betty, ja Dorothea oli kyläläisten katse, opettajan kotikäynti, petettyjen vaimojen huudot.

Emme välitä heistä, kulta. Emme näe heitä, emme kuule heitä. Leuka pystyy vain ja katse eteenpäin.

”Millä tavalla?” kysyi Charlie ja katsoi Dorotheaa silmiin.
”Millä tavalla se on ongelmallista?”

”No sen kyllä ymmärrät itsekin”, Dorothea sanoi. ”Ei ker- ta kaikkiaan tunnu turvalliselta, että portaikossa juostaan koko ajan edestakaisin ja irtolaiset tuntevat ovikoodin.”

”Mistä tiedät, että he ovat irtolaisia, että he eivät ole ystäviäni?”

”En tiedä, mitä sinä ajattelet, Charline, mutta omasta puolestani en pidä sitä kovin sopivana. Ehkä niiden ystävien kansa olisi siinä tapauksessa kuitenkin parasta seurustella päiväsaikaan. Puhun tässä toki koko yhtiön puolesta.”

”Ehkä voit siis välittää minulta terveiset koko yhtiölle”, sanoi Charlie.

Dorothea nyökkäsi.

”Kutsun kotiini keitä sinne haluan ja silloin kun haluan. Enkä välitä, mitä tuntemattomat ihmiset minusta ajattelevat. En välitä. Voitko kertoa kaikille sen?”

”Voithan puhua heille itse seuraavassa kokouksessa.”

”En pääse kokoukseen”, sanoi Charlie. ”Olen estynyt.”

”Miten voit tietää sen jo nyt? Eihän päivämäärääkään ole vielä päätetty.”

Charlie ajatteli edellistä asunto-osakeyhtiön kokousta ja tuntikausien jauhamista polkupyöristä aulaassa, ovikoodeista ja siivousfirman huolimattomasta työstä porraskäytävässä. Lasten kimakoista äänistä sisäpihalla, tuntemattomista, joiden oli nähty haahuilevan ulko-ovella, ja pensasaidasta, jota ei kasteltu niin kuin kuului.

”Kaikkien pitää tulla, Charline, olemme pieni yhtiö, joka...”

”Lakiko pakottaa?” Charlie sanoi. ”Että kaikkien pitää tulla kokoukseen?”

Dorothea loi häneen silmäyksen, joka oli täynnä ylenkatsetta, ja sanoi, että tässä yhtiössä kokouksissa ovat paikalla kaikki, niin oli ollut aina. Sitten hän kääntyi ja paineli vihaisin askelin autolleen.

Charlie ajatteli taas Bettyä.

Emme välitä. Emme kuule, emme näe. Leuka pystyy vain.

Charlie oli nähnyt katseet ja kuullut kuiskaukset. Joskus hänestä jopa tuntui, että hän kykeni lukemaan heidän ajatuksensa, että työstä tulisi yhtä hullu kuin äidistään.

Charlie oli yrittänyt saada Bettystä enemmän muiden äitien kaltaista. Sellaista äitiä, joka ei kutsuisi kotiin ketä tahansa eikä juhliisi. Se saattoi oikeasti olla vaarallista. Mutta Betty vain nauroi. Hän ei ymmärtänyt, miten hän oli onnistunut saamaan niin kriittisen ja epäluuloisen lapsen.

Ja sitten, kun käteinen ja viina olivat loppu ja Bettyn väkinäinen iloisuus oli suistunut synkkyyteen ja hän makasi sohvalla tyhjyyteen tuijottaen, hän oli kutsunut Charlien luokseen ja sanonut, että hänen olisi pitänyt ottaa tytön sanat todesta. Hänen olisi pitänyt kuunnella tätä, koska Charlie oli maailman viisain ihminen ja Betty idiootti. *Äitisi on valitettavasti idiootti, Charline.*

Dorothea ajoi ohi, kaasutti ja katsahti Charlieen viimeisen kerran.

Charlie hymyili. Olen immuuni, hän ajatteli. En välitä. Ja sitten se tunne palasi, se pieni kiitollisuuden häivähdys, kun sai olla Betty Lagerin tytär.

Auto näytti siltä kuin joku asuisi siinä. Pahvimukeja, paitoja ja postia yhtenä kasana. Mikä häntä esti vain siivoamasta? Miksi hänelle tuntui olevan hankalaa kaikki se, minkä toiset tekivät automaattisesti?

Vasta ajaessaan pois autotallista hän tuli ajatelleeksi, että oli luvannut hakea Andersin. Tämä asui vain parin korttelin päässä ja oli vienyt autonsa korjaamoon.

Kun hän odotti Andersin ovella, ulos tuli perhe, äiti ja isä ja noin kolmivuotias tyttö. Äidillä oli mahansa päällä kantroppu ja siinä sylilapsi. Charlie seurasi katseellaan heidän menoaan. Millaista olisi elää niin? Luoda pieniä kopioita itseltään? Mennä balettitunneille, vanhempainkokouksiin ja sukupäivällisille? Olisiko hänen ja Johanin elämästäkin tullut sel-laista, ellei...?

Älä kaunistele totuutta, kuiskasi Betty hänen päässään. Parisuhdejutut ei ole meitä varten, ja muutenkin ne menee aina päin helvettiä. Tavalla tai toisella käy aina niin.

Mutta siinä he taas olivat, äiti, isä, lapset, ja Charlie tunsi yhtäkkiä surua siitä, että elämä, tai mikä se nyt olikaan, oli pi-lannut hänet niin, ettei hän koskaan voisi tuntea tuollaista toi-sen ihmisen tuomaa onnea tai turvaa. Ei ollut väliä, vaikka se olisi kuviteltua tai valheellista tai loppuisi joskus. Hän oli ha-lunnut uskoa siihen, ainakin hetken.

”Onpas täällä taas kaunista”, sanoi Anders ja poimi lattialta mustuneen banaaninkuoren. ”Miten jaksat tätä?”

”En jaksakaan.”

”Mikset sitten pidä asioita järjestyksessä? Eihän siihen tarvita kuin siivoamista.”

”Minähän siivoan jatkuvasti”, sanoi Charlie. ”Tai no ainakin joskus, mutta kaikki on sotkussa saman tien. Sama asia kotona. En käsitä, miten ihmisillä on niin siistiä koko ajan.”

”Pitää vain nostaa tavarat paikoilleen heti, ei siinä muuta”, sanoi Anders niin kuin kyseessä olisi maailman yksinkertaisin juttu. ”Sinun pitäisi viedä tämä auto perusteelliseen siivoukseen. Tiedän yhden paikan jossa...”

”Myöhemmin”, sanoi Charlie. ”Tässä on nyt niin paljon kaikkea muuta.”

”Ja minä kun luulin, että meillä on rauhallinen kausi.”

”Ei aina ole kyse työstä”, sanoi Charlie.

”Eikö? Onko minulta jäänyt jotain väliin? Oletko tavannut jonkun?”

”Hei älä piruile.”

”En minä piruile. Olen vain kateellinen.”

”Mistä?”

”Että saat niin helposti seuraa.”

”Kyllä sinäkin sitä saisit, jos näkisit vähän vaivaa.”

”Niin niin, mutta miten jonkun edes löytää?” kysyi Anders. ”Minähän olen aina töissä, ellei Sam ole minulla. Ja entä sitten tarjonta, jos ulos lähtisikin ja yrittäisi... niin miten pystyy löytämään jonkun niin, että se olisi sekä sinkku että kiinnostusta olisi molemmin puolin. Mitä nyt?” Anders kääntyi katsomaan Charlieta, joka oli alkanut nauraa. ”Mikä nyt on niin hauskaa?”

”Se vain, että kuulostat ihan vanhalta ukolta, kiinnostusta molemmin puolin.”